

Ασφαλείς εργασίες στις στέγες

Έναρξη των εργασιών, κρίνεται σκόπιμο να απευθυνθείτε στις αρμόδιες αρχές ή σε άλλο αρμόδιο όργανο.

Προφυλάξεις σχετικά με την εργασία στις στέγες

Είναι απαραίτητες οι εργασίες;

Ο καλύτερος τρόπος αποτροπής της πτώσης από τα άκρα μιας στέγης ή διά μέσου αυτής είναι, καταρχάς, να μην ανεβεί κανείς σε αυτήν. Εάν πρέπει να εκτελεστούν οι εργασίες, μπορεί αυτό να γίνει χωρίς να ανεβεί κάποιος στη στέγη ή μπορεί να μειωθεί ο χρόνος παραμονής σε αυτή; Για παράδειγμα, μπορεί να είναι δυνατή η μερική συναρμολόγηση τμημάτων της στέγης στο έδαφος προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο χρόνος εργασίας σε ύψος.

Πριν από την έναρξη των εργασιών

Η εκτίμηση των κινδύνων για το σύνολο των εργασιών σε στέγη πρέπει να πραγματοποιηθεί **πριν από** την έναρξη των εργασιών. Πρέπει να παρέχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός, να παρέχονται και να τοποθετούνται τα κατάλληλα προστατευτικά μέσα, να εφαρμόζονται τα κατάλληλα συστήματα εργασίας, και οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει σαφείς οδηγίες και κατάρτιση. Για κάθε εργασία σε στέγες, ακόμη και αν είναι μικρής διάρκειας (λίγα λεπτά και όχι πολλές ώρες), απαιτείται ο προσεκτικός προγραμματισμός προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι για τους εργαζομένους.

Πρόληψη των πτώσεων

Πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα πρόληψης όταν υπάρχει κίνδυνος πτώσης κατά τη διάρκεια των εργασιών σε στέγη, καθώς και όταν ανεβαίνει ή κατεβαίνει κανείς από αυτή. Πριν από τη λήψη ατομικών μέτρων προστασίας είναι απαραίτητη η λήψη συλλογικών μέτρων προστασίας από τον κίνδυνο πτώσης, με βάση τα ευρήματα της εκτίμησης κινδύνων. Τα προστατευτικά μέσα ασφαλείας που παρέχονται για την πρόληψη των πτώσεων (όπως είναι τα προστατευτικά μέσα στα άκρα της στέγης) πρέπει να είναι αρκετά ανθεκτικά ούτως ώστε να αποτραπεί ή να ανακοπεί η πτώση και να αποφευχθεί ο τραυματισμός των εργαζομένων.

Τα μέτρα αποτροπής των πτώσεων πρέπει να έχουν τεθεί σε εφαρμογή πριν από την έναρξη των εργασιών σε ύψος και πρέπει να παραμένουν στη θέση τους έως ότου ολοκληρωθούν οι εργασίες. Οι καιρικές συνθήκες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διάρκεια των εργασιών στις στέγες, καθώς η υψηλή θερμοκρασία, ο πάγος, η βροχή και ο αέρας μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τον κίνδυνο πτώσης προσώπων και υλικών.

Πτώση υλικών

Η πτώση υλικών μπορεί να έχει θανατηφόρες συνέπειες. Δεν πρέπει να ρίπτεται τίποτα από τη στέγη. Λάβετε τα ακόλουθα μέτρα:

- χρησιμοποιήστε κεκλιμένους αγωγούς μεταφοράς απορριμμάτων ή κατεβάστε τα υλικά στο έδαφος.

- μην επιτρέπετε τη συσσώρευση υλικού το οποίο μπορεί να πέσει.
- αποτρέψτε την πρόσβαση σε επικίνδυνους χώρους που βρίσκονται κάτω από στέγες ή δίπλα σε στέγες όπου εκτελούνται εργασίες.
- χρησιμοποιήστε δίχτυα για τη συλλογή των άχρηστων υλικών (μπάζων), σκεπαστούς διαδρόμους ή παρόμοια μέσα προστασίας για την αποφυγή τραυματισμών λόγω της πτώσης υλικών.
- στο μέτρο του δυνατού, αποφύγετε τη μεταφορά μεγάλων και βαριών αντικειμένων στις στέγες.
- διασφαλίστε τη σωστή φύλαξη όλων των υλικών, ιδίως στην περίπτωση που φυσάει αέρας.

Κατάρτιση

Οι εργαζόμενοι στις στέγες πρέπει να διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και πείρα, ούτως ώστε να εργαστούν με ασφάλεια. Οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τους κινδύνους, να κατανοούν τα κατάλληλα συστήματα εργασίας και να ξέρουν πώς να τα χρησιμοποιούν, π.χ. τοποθέτηση προστατευτικών μέσων στα άκρα της στέγης, λειτουργία κινητής εξέδρας πρόσβασης, εγκατάσταση και χρήση ζωνών ασφαλείας.

Είδη στεγών

Επίπεδες στέγες

Η εργασία σε επίπεδη στέγη εγκυμονεί μεγάλους κινδύνους. Οι εργαζόμενοι μπορεί να πέσουν:

- από τα άκρα μιας τελειωμένης στέγης.
- από τα άκρα μιας στέγης κατά την εκτέλεση εργασιών.
- από ανοίγματα, κενά ή φεγγίτες εύθραυστης κατασκευής.

Απαιτείται η λήψη προληπτικών μέτρων κατά την εκτέλεση των εργασιών σε επίπεδες στέγες, όταν υπάρχει κίνδυνος πτώσης. Είναι αναγκαία η εφαρμογή μέτρων πρόληψης στα άκρα της στέγης, στα ανοίγματα, στα σημεία πρόσβασης στη στέγη και όπου υπάρχουν φεγγίτες εύθραυστης κατασκευής.

Επικλινείς στέγες

Στις επικλινείς στέγες οι εργαζόμενοι μπορούν να πέσουν:

- από τα άκρα της στέγης (γείσα ή πλαφόνια).
- γλιστρώντας κατά μήκος της στέγης και στη συνέχεια πέφτοντας από τα άκρα της στέγης (γείσα ή πλαφόνια).
- διά μέσου της στέγης.
- από τα αετώματα.

Τα προστατευτικά μέσα στα άκρα της στέγης πρέπει να είναι αρκετά ανθεκτικά, ούτως ώστε να συγκρατήσουν κάποιον που πέφτει πάνω τους. Όσο μακρύτερη είναι η επικλινή επιφάνεια και όσο πιο απότομη είναι η κλίση τόσο πιο ανθεκτικά πρέπει να είναι τα προστατευτικά μέσα στα άκρα. Η εργασία επάνω σε μηχανοκίνητες εξέδρες πρόσβασης μπορεί να είναι περισσότερο ασφαλής από την εργασία επάνω στην ίδια τη στέγη. Οι εξέδρες αυτές μπορεί να φανούν ιδιαίτερα χρήσιμες στις εργασίες βραχείας διάρκειας και κατά τη διάρκεια των κατεδαφίσεων, όταν δημιουργούνται κενά στην οροφή.

Πρέπει να διασφαλιστεί η ασφαλής πρόσβαση, η ασφάλεια κατά τις μετακινήσεις καθώς και η ασφάλεια του χώρου εργασίας. Δεδομένου ότι οι σχιστολιθικές πλάκες και τα κεραμίδια δεν αποτελούν ασφαλές δάπεδο εργασίας ή προσπέλασης, πρέπει να χρησιμοποιούνται κινητές κλίμακες οροφής ή παρόμοιοι εξοπλισμοί.

Στέγες εύθραυστης κατασκευής

Εύθραυστο υλικό είναι αυτό που δεν μπορεί να αντέξει με ασφάλεια το βάρος ενός ατόμου και του φορτίου που αυτό μεταφέρει. Πολλές στέγες

είναι, ή μπορεί να γίνουν, εύθραυστες. Το αμιαντοτσιμέντο, τα υαλοήματα και το πλαστικό γίνονται σε γενικές γραμμές πιο εύθραυστα με την πάροδο του χρόνου, ενώ τα μεταλλικά φύλλα μπορεί να σκουριάσουν. Τα μεταλλικά φύλλα σε στέγες που δεν έχουν επισκευαστεί σωστά μπορεί να μην στηρίζονται όπως πρέπει. Οι στέγες μπορεί επίσης να έχουν εύθραυστα σημεία (όπως είναι οι φεγγίτες) τα οποία δεν φαίνονται αμέσως. Επιπλέον, μπορεί να καταστούν προσωρινά εύθραυστες, ιδίως κατά τη διάρκεια της κατασκευής.

Μια εύθραυστη στέγη δεν αποτελεί ασφαλές χώρο εργασίας και δεν πρέπει να ανεβαίνει κανείς σε αυτή χωρίς να έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης.

Βιομηχανικές στέγες

Κατά την εργασία σε μεγάλες βιομηχανικές στέγες υπάρχουν κίνδυνοι πτώσης:

- από τα άκρα της στέγης
- από τα ανοίγματα ημιτελούς στέγης
- από τις πλάκες επένδυσης
- από τα άκρα της επένδυσης όπου τα απροστάτευτα ανοίγματα είναι αναπόφευκτα
- από το πλαίσιο στήριξης της επικάλυψης, όπως κατά τη μεταφορά των φύλλων της στέγης
- από εύθραυστα σημεία, όπως είναι οι φεγγίτες ή οι επικαλύψεις που έχουν ασφαλιστεί με μέτρα.

Ο σωστός προγραμματισμός μπορεί να μειώσει σημαντικά τους κινδύνους που κρύβονται στις βιομηχανικές στέγες. Τα βασικά στοιχεία είναι τα εξής:

- Περιορισμένη ανάγκη των εργαζομένων να μετακινούνται επάνω στις στέγες:
  - χρησιμοποιώντας τις αποβάθρες φόρτωσης
  - διευθετώντας την παράδοση των σωστών φύλλων στο σωστό μέρος και τη σωστή ώρα
  - δημιουργώντας σημεία πρόσβασης που ενδείκνυται για τις θέσεις εργασίας.
- Ελαχιστοποίηση των πιθανοτήτων πτώσης, με τη δημιουργία ενός ασφαλούς χώρου εργασίας παρά βασιζόμενοι στον εξοπλισμό αποτροπής των πτώσεων.

Εργασίες σε ήδη υπάρχουσες στέγες

Περιλαμβάνονται οι εργασίες επιθεώρησης, συντήρησης και καθαρισμού, καθώς και οι εργασίες ανακαίνισης, απόξυσης και αποσυναρμολόγησης.

Οι εργασίες επίβλεψης και καθαρισμού εκτελούνται συχνά από μη εξειδικευμένα άτομα, όπως είναι οι καθαριστές, οι επιστάτες και οι διαχειριστές των κτιρίων. Οι εργασίες αυτές δεν πρέπει να εκτελούνται χωρίς την κατάλληλη εκτίμηση των κινδύνων, τον σωστό προγραμματισμό, τη λήψη προφυλάξεων και την επίβλεψη.

Προγραμματισμός των εργασιών σε παλιές στέγες

Οι εργασίες σε παλιές στέγες απαιτούν προσεκτικό προγραμματισμό, καθώς χρειάζεται:

- ο εντοπισμός των εύθραυστων μερών της στέγης
- η επισήμανση των προληπτικών μέτρων
- η συνεργασία με τον πελάτη (όπου είναι απαραίτητο)
- σε ορισμένες περιπτώσεις η εκτέλεση διαρθρωμένης μελέτης και σε όλες τις περιπτώσεις
- η εκτίμηση των κινδύνων.

Κατά τον προγραμματισμό της επισκευής, της ανακαίνισης ή της αποσυναρμολόγησης στέγης πρέπει να εξεταστεί ο τρόπος αφαίρεσης

των υλικών από τη στέγη και ο τρόπος αποθήκευσής τους. Κατά τις εργασίες αποσυναρμολόγησης απαιτούνται μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τις πτώσεις. Είναι απαραίτητη η διασφάλιση της ασφάλειας κατά τις εργασίες κατεδάφισης ή αποσυναρμολόγησης των στεγών και αφαίρεσης των υλικών των στεγών.

Διαβούλευση

Η διαβούλευση με το εργατικό δυναμικό αποτελεί απαίτηση. Η πείρα συμβάλλει στον εντοπισμό των κινδύνων και στην εφαρμογή λύσεων. Πρέπει να ζητείται η γνώμη των εργαζομένων σχετικά με τη λήψη μέτρων για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και πριν από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών ή προϊόντων. Η διαβούλευση βοηθά στη δέσμευση των εργαζομένων σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες και τις βελτιώσεις στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας.

Νομοθεσία

Μεταξύ των βασικών οδηγιών που αφορούν τις εργασίες σε στέγες περιλαμβάνονται οι εξής:

- η οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία
- η οδηγία 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια
- η οδηγία 2001/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 για την τροποποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους.

Οι ευρωπαϊκές οδηγίες θέτουν ελάχιστες προδιαγραφές για την ασφάλεια και την υγεία και μεταφέρονται στη νομοθεσία όλων των κρατών μελών. Η εθνική νομοθεσία μπορεί να απαιτεί αυστηρότερες προδιαγραφές. Για το λόγο αυτό πρέπει να απευθυνθείτε στις αρμόδιες αρχές για τον σχετικό έλεγχο.

Courtesy of OPPBTP, France

Περαιτέρω πληροφορίες

Το παρόν τεχνικό δελτίο εκδίδεται για τη στήριξη της ευρωπαϊκής εβδομάδας για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία 2004. Άλλα τεχνικά δελτία στην ίδια σειρά και περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον κλάδο των κατασκευών διατίθενται στη διεύθυνση <http://ew2004.osha.eu.int>. Ο δικτυακός αυτός τόπος ανανεώνεται και εξελίσσεται διαρκώς. Πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ σε θέματα ασφάλειας και υγείας διατίθενται στη διεύθυνση <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Τηλ. (34) 944 79 43 60, φαξ (34) 944 79 43 83
information@osha.eu.int